

papildināta - Aptauja: Uzņēmēji par visnegodīgākajiem uzskata Saeimu un valdību, godīgo sarakstā - UR un VUGD

Publicēta: 13:01 13.01.2012.

(Papildināts viss teksts.)

Rīga, 13.janv., LETA. Saeima un Ministru kabinets uzņēmēju ieskatā ir visnegodīgākās valsts iestādes, turpretī par visgodīgākajiem tiek saukti Uzņēmumu reģistrs (UR), Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests (VUGD), kā arī notāri un Zemesgrāmata, liecina SKDS veiktais pētījums "Uzņēmēju attieksme pret korupcijas jautājumiem".

Pētījums tika veikts pēc Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (KNAB) pasūtījuma, un tā pārstāvji šodien preses konferencē atzina, ka pētījuma rezultāti viņus pozitīvi pārsteiguši. KNAB līdz šim domājuši, ka uzņēmēju situāciju "mālēs daudz melnāku".

Saeimu par negodīgu valsts iestādi, runājot par korupciju, atzinuši 39% uzņēmēju, no tiem 13% sacījuši, ka parlaments ir ļoti negodīga iestāde. Tikpat daudz uzņēmēju par ļoti negodīgu uzskata arī Ministru kabinetu. Par negodīgu salīdzinoši bieži tiek uzskatīta arī Ceļu policija - 27%, pašvaldību deputāti - 27%, muiža - 24% un VAS "Latvenergo" - 23%.

Pašu KNAB valsts un pašvaldības iestāžu godīgo un negodīgo sarakstā uzņēmēji ierindojuši aptuveni pa vidu - 37% aptaujāto uzņēmēju biroju uzskata par godīgu, bet 15% - par "ļoti" vai "diezgan" negodīgu.

Pētījuma dati liecina, ka 22% aptaujāto uzņēmēju uzskata, ka pēdējo četrus gadus laikā ir palielinājušās problēmas, kas saistītas ar augsta līmeņa kukuļošanu. To, ka ir saasinājušās problēmas ar zemāka līmeņa kukuļošanu, aptaujātie norādījuši nedaudz retāk - 17%.

82% līdz 100% no aptaujātajiem 505 uzņēmējiem atzinuši, ka viņiem nav nācies dažādu jautājumu kārtošanā izmantot personiskus sakarus, pasniegt dāvanas, apmaksāt pusdienas vai izklaides pasākumus, lai veiktu neoficiālus maksājumus. To, ka ir nācies maksāt zināmas summas, visbiežāk pētījumā norādījuši tie uzņēmēji, kuriem pēdējo divus gadus laikā bijusi saskarsme ar Ceļu policiju. Vēl 5% atklājuši, - kārtojot jautājumus ar Ceļu policiju, viņi ir izmantojuši personiskos sakarus.

Pētījuma dati liecina, ka 39% uzņēmēju apliecinājuši gatavību dot kukuli vai dāvanu valsts amatpersonai, ja līdz ar to viņu jautājums tiktu izskatīts ātrāk.

84% aptaujāto uzņēmēju atzinuši, ka informāciju par negodīgiem vai šaubīgiem darījumiem valsts un pašvaldību iestādēs ieguvuši no masu medijiem, bet otrs biežākais minētais avots - 63% - bijis draugu un paziņu personiskā pieredze, bet trešais - 50% - dažādi stāsti par kādu uzņēmēju pieredzi. Savukārt 45% uzņēmēju atzinuši, ka ziņas par šiem negodīgajiem vai šaubīgajiem darījumiem ieguvuši no savas personiskās saskarsmes ar iestādēm.

To, ka ir nācies izmantot personiskos sakarus, norādīja arī 10% uzņēmēju, kuri centušies iegūt valsts vai pašvaldības pasūtījumus, 8% respondentu, kuri kārtojuši jautājumus saistībā ar Eiropas Savienības struktūrfondi, 7% no tiem, kuri kārtojuši nekustamā īpašuma lietas, 6% - būvniecības jautājumus, 4% - jautājumus tiesā.

Nelielās dāvanas - suvenīri, ziedi un saldumi - visbiežāk pasniegti tieši Ceļu policijas darbiniekiem un kārtojot ar būvniecību saistītus jautājumus.

KNAB priekšnieks Jaroslavs Streļčenoks uzsvēra, ka birojam ir svarīgi noskaidrot uzņēmēju attieksmi šajos korupcijas jautājumos un attiecīgi, izdarot secinājumus, KNAB arī veiksmīgāk varēs strādāt pie korupcijas apkarošanas konkrētā nozarē.

Streļčenokam esot prieks, ka aptuveni 67% uzņēmēju var pateikt "nē" korupcijai un dāvanām. Viņš arī atzina, ka vide nav pilnībā sakārtota, tādēļ korupcija ir aktuāla tēma, kurai nepieciešams pievērst uzmanību. Arī iepirkumos ir daži neatrisināti jautājumi, un birojs varot palīdzēt veikt kādas izmaiņas normatīvajos aktos. Aptaujas dati attiecīgajām valsts institūcijām likšot domāt par iekšējo mehānismu korupcijas izskaušanā pilnveidošanu.

Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras pārstāvis Jānis Butkevičs uzskata, ka šie aptaujas dati ir problēmas diagnostika, kuri tagad kā instrumenti jāizmanto diagnozes novēršanā. Nodokļu likmes, korupcija un neefektīva valsts pārvalde ir traucējošie šķēršļi Latvijas valsts konkurētspējas veicināšanā, uzskata Butkevičs, vienlaikus atzīmējot, ka korupcija uzņēmēju vidū ir tikai devītajā problēmjautājumu vietā, jo biznesmeņus vairāk uztraucot, kā samaksāt nodokļus, kā neapmaldīties likumdošanas jautājumos, kas nemitīgi tiek pārgrozīti.

Socioloģiskā aptauja ir veikta 2011.gada novembrī. Tās rezultāti atspoguļo Latvijas uzņēmēju uzskatus par korupcijas izplatību komercdarbības vidē, kā arī pieredzi gan jautājumu kārtošanā dažādās valsts un pašvaldību institūcijās, gan saskarsmē ar korupcijas problēmām.

2011.gada novembrī veiktās aptaujas mērķis bija noskaidrot, vai uzņēmējiem ir nācies veikt neoficiālus maksājumus vai piedāvāt dāvanas valsts amatpersonām, izmantot citus neoficiālus paņēmienus, kuras institūcijas uzņēmēji uzskata par godīgām, kuras - par negodīgām, kāda būtu uzņēmēju uzvedība, ja amatpersona pieprasītu kukuli.

Šādu datu iegūšana ir būtiska, jo uzņēmēju aptauja un korupcijas risku izpēte komercdarbības vidē līdz šim nav veikta. Tāpat aptaujas rezultātā iegūtie rezultāti būs noderīgi, plānojot turpmākās korupcijas novēršanas aktivitātes, kā arī izstrādājot KNAB darbības stratēģiju un citus attīstības plānošanas dokumentus. Pēdējā aptauja par iedzīvotāju attieksmi pret korupciju pēc KNAB pasūtījuma tika veikta 2007.gadā.

Aija Rutka
LETA
13.01.2012.